

УДК 338.482:1

Софієнко Н.А.¹, Повзло О.М.²

¹ студ. гр. МТЕ-411 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ФІЛОСОФСЬКІЙ СЕНС ТЕРМІНУ «ПОДОРОЖ» («МАНДРІВНИЦТВО»): ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ

Що таке подорож (мандрівництво), інтуїтивно розуміють усі. Але при цьому дуже мало підкреслюють нашу увагу щодо проблеми захисту життя мандрівника в процесі його подорожі. Важливий момент, що стосується древньої подорожі (мандрівництва), пов'язаний з тим, що прихистити будь-якого мандрівника в тієї державі, де він здійснює подорож, дати йому будь-який захист з боку цієї держави, дати дах з боку людини-хазяїну нерідко означало врятувати йому життя. Наприклад, якщо справа відбувалася в холодну пору і в небезпечних місцях. Іноді мандрівник був хворий або

поранений і шукав можливості підлікуватися. Якщо ж за мандрівником гналися, хазяїну слід було встати на його сторону і захистити того, який знайшов притулок під його дахом.

Стоїки вважали, що моральний борг по відношенню до гостей полягає в тому, щоб робити їм почесні не лише заради них самих, але і заради власної доброчесності – щоб удосконалювати душ. Вони підкреслювали, що добрі почуття повинні не обмежуватися зв'язками крові і дружби, але поширюватися на усіх людей. У римській культурі уявлення про божественне право гостя-мандрівника закріпилося під назвою *hospitium*. В цілому для греко-романської культури принципи були єдині: мандрівника належало нагодувати і розважити, а на прощання часто дарувалися гостинці. Римляни з характерною для себе любов'ю до законів визначили стосунки між мандрівником і хазяїном юридично. Ідея замаскованого божества, яке може відвідати твій будинок з метою захисту життя мандрівника, загальна для багатьох культур. У такій ситуації розумно про всяк випадок зробити достатні почесні. Скривджений бог може наслати додому прокляття, а ось добре прийнятий – щедро нагородити. Культурний сенс подорожі в іншу державу, де існує чужа культура, система цінностей і правил життя, в тому, що людина-хазяїн впускає у свій особистий простір «іншого-чужака», прибульця – і поводить з ним так, немов той «свій». Здається, це розуміли упродовж усієї історії культури – принаймні, відколи наші предки оцінили переваги міжплемінних ритуальних обмінів в порівнянні з війною «усіх проти усіх».